

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីករណីកងកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ
ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក នួន ជា
ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 23-Feb-2011, 09:16
CMS/CFD: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង: សាធារណៈ/Public
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារបណ្តោះអាសន្ន:
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:
ហត្ថលេខា:

**ការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចំពោះសំណើជាបន្ទាន់
របស់លោក នួន ជា សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា**

<u>ដាក់ដោយ៖</u>	<u>ផ្ញើជូន៖</u>
ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក នួន ជា	សហព្រះរាជអាជ្ញា
លោក សុន អរុណ	លោកស្រី ជា លាង
លោក Michiel PESTMAN	លោក Andrew CAYLEY
លោក Victor KOPPE	
លោក Andrew IANUZZI	ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់
លោក Jasper PAUW	
លោក ព្រី ផល្លា	
Göran SLUITER	
Annebrecht VOSENBERG (កម្មសិក្សាការីច្បាប់)	

I. សេចក្តីផ្តើម

១. អនុលោមតាមវិធាន ៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ អ.វ.ត.ក (“វិធាន”) និងមាត្រា ៨.៤ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពី “ការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក”^១ មេធាវីការពារក្តីរបស់ជនជាប់ចោទ នួន ជា (“មេធាវីការពារក្តី”) សូមដាក់ការឆ្លើយតបទៅនឹង “ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាចំពោះសំណើជាបន្ទាន់របស់លោក នួន ជា សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា” (“ចម្លើយតប”)^២ ដែលបានជូនដំណឹងដល់ភាគី នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១១។ យោងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទៅលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីសុំពន្យារពេលដើម្បីដាក់ការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន^៣ ការឆ្លើយតបនេះត្រូវបានដាក់ជូនទាន់ពេលវេលា។

II. សំណើសុំទៅក្នុងការឆ្លើយតប

ក. មេធាវីការពារក្តីសូមរក្សាសិទ្ធិដើម្បីដាក់សារណាមន្តែម និងសំណើសុំការបញ្ជាក់ ថាគឺទៅពេលណាទើបអង្គជំនុំជម្រះមានបំណងចេញសេចក្តីសម្រេច

^១ សេចក្តីណែនាំស្តីពីការដាក់ឯកសារ អ.វ.ត.ក/០១/២០០៧/វិសោធនកម្មលើកទី ៥។ អនុលោមតាមមាត្រា ៨.៤៖ “សំណើឆ្លើយតបចំពោះចម្លើយតប នឹងត្រូវអនុញ្ញាត នៅក្នុងករណីមិនមានការស្នើសុំឱ្យមានការសួរដេញដោលផ្ទាល់មាត់តែប៉ុណ្ណោះ ហើយការឆ្លើយតបនោះនឹងត្រូវដាក់ក្នុងរយៈពេលប្រាំ (០៥) ថ្ងៃនៃប្រតិទិន គិតពីថ្ងៃជូនដំណឹងជាភាសាដែលភាគីបានស្នើសុំដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ២.២ អំពីឯកសារដែលអ្នកទាំងនោះត្រូវឆ្លើយតប។”

^២ ឯកសារ E-30/1, (ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើជាបន្ទាន់របស់ នួន ជា សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា “ចម្លើយតប”) ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ERN 00642927–00642933 ។

^៣ សូមមើល ឯកសារ E-30/2/1, អនុស្សាវរណៈពីអ្នកស្រី Susan Lamb ធ្វើជូនមេធាវីការពារក្តី កម្មវត្ថុ៖ “ចម្លើយតបរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទៅនឹង “សំណើជាបន្ទាន់សុំពេលវេលាបន្ថែមដើម្បីដាក់ការឆ្លើយតបទៅនឹង ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងសំណើជាបន្ទាន់របស់ នួន ជា សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា, ឯកសារ E30/2 ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ERN 00644954 (អនុស្សាវរណៈស្តីពីការសុំពេលវេលាបន្ថែម)។”

ការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់ ក.ស.៣ ចំពោះសំណើជាបន្ទាន់របស់លោក នួន ជា សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា
ទំព័រ ១ នៃ ១២

២. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានណែនាំដល់ភាគីថា “**សុំបែបបទនានា**សម្រាប់ការវាយតម្លៃទៅលើសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទទាំងអស់ ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការ នឹងជាកម្មវត្ថុសម្រាប់ការពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការនេះផងដែរ”^៤។ អាស្រ័យហេតុនេះ បញ្ហាជាបឋមគឺមេធាវីការពារក្តីសូមរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីដាក់សារណាបន្ថែមទៀត នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃដំណើរការនីតិវិធី។ បន្ថែមលើនេះទៅទៀត មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះបញ្ជាក់ឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ថាតើនៅពេលណាទើបអង្គជំនុំជម្រះចេញសេចក្តីសម្រេចដ៏មានសារៈខាន់អំពីសំណើសុំជាបន្ទាន់ នៅមុនកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការនេះ។

ខ. យោងតាមនិយមន័យ សំណើសុំនេះ គឺជាបញ្ហាបន្ទាន់មួយ

៣. ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា “ក.ស.ព” បានយល់ឃើញថា មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ “សំណើជាបន្ទាន់របស់ខ្លួនសុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា” (“សំណើសុំ”) ^៥ ដែលជា**បញ្ហាបន្ទាន់មួយ** “ក្នុងពេលនេះ ពុំមាន [...] មូលដ្ឋានច្បាប់ ដើម្បីឱ្យមេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចាត់ទុកបញ្ហានេះ ថាជាសំណើសុំបន្ទាន់នោះទេ”^៦។ ការលើកឡើងថា “មេធាវីការពារក្តីបាននឹងកំពុងចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនានាអស់រយៈពេលជាងបីឆ្នាំកន្លងមកនេះ និងបានបដិសេធមិនសហការនៅចុងឆ្នាំ ២០០៩ នៅពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត “ស.ច.ស” បានចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រចំនួនពីររូបឱ្យធ្វើការវាយតម្លៃ ថាតើជនជាប់ចោទមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការដែរឬយ៉ាងណានោះ”^៧ គឺពិតជាការយល់ខុសហើយ និងទីបំផុត មិនមានប្រយោជន៍អ្វីនោះទេ។ ដូចបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំ

^៤ អនុស្សាវរណៈស្តីពីការសុំពេលវេលាបន្ថែម ទំព័រ ១ (គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។

^៥ ឯកសារលេខ E-30 (សំណើជាបន្ទាន់សុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា “សំណើសុំ”) ចុះថ្ងៃទី ២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ERN 00641421-00641436។

^៦ ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ២។

^៧ ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ២។

រួចមកហើយ មេធាវីការពារក្តីមិនបាន *បដិសេធមិនសហការជាមួយ* ស.ច.ស នោះទេ តែផ្ទុយ ទៅវិញ មេធាវីការពារក្តីមានបំណងទទួលបានការធានាអះអាងជាចាំបាច់ និងប្រកបដោយហេតុ ផលថា អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំ គួរទទួលបានការណែនាំឱ្យសហការ ស្របតាមច្បាប់ជា ធរមាន និងស្របតាមសិទ្ធិជាសារវន្តរបស់ជនជាប់ចោទ^៨។ លើកលែងតែមិនមានការធានាបែប នេះទេ ទើបមេធាវីការពារក្តីផ្តល់យោបល់ដល់លោក នួន ជា ថា វាជាការប្រឆាំងនឹងផល ប្រយោជន៍របស់គាត់ ចំពោះការចូលរួមក្នុងការអនុវត្តដ៏មានមហន្តរាយបែបនេះ^៩។ ទោះជាយ៉ាង ណាក៏ក្តី ដោយសារតែស្ថានភាពនៃដំណើរការនីតិវិធីលើសំណុំរឿង ០០២ មានហេតុផលគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីចាត់ទុកបញ្ហាសម្បទានេះថាជាការចាំបាច់ ដែលមេធាវីការពារក្តីសមនឹងទទួលបាន^{១០}។

**គ. សម្បទានរបស់ជនជាប់ចោទ គឺជាករណីកិច្ចការដាច់ដាច់មួយ
មិនមែនសម្បទានរបស់មេធាវីការពារក្តីគាត់នោះទេ**

៤. ទោះបីជាមេធាវីការពារក្តីតំណាងឱ្យលោក នួន ជា បាននឹងកំពុងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី “យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព”^{១១} ឬយ៉ាងណាក្តី ក៏វាជាឱកាសដែលមួយមានកម្រិត។ ខណៈដែលជំនួយពី មេធាវីការពារក្តីគឺជាកត្តាមួយ ក្នុងចំណោមកត្តាជាច្រើន ដើម្បីធ្វើការពិចារណាទៅលើការសម្រេច

^៨ សូមមើលសំណើសុំ កថាខណ្ឌ ៥។

^៩ ដូចខាងលើ។

^{១០} សំគាល់៖ មេធាវីការពារក្តីបានប្រកាន់យកជំហរដូចគ្នានេះ នៅក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ដោយបានដាក់សំណើសុំឱ្យមាន ការវាយតម្លៃអំពីសម្បទា តាំងពីដើមដំបូងមកម៉្លោះ។ សូមមើលឯកសារលេខ D-54 “សំណើសុំឱ្យចាត់តាំងអ្នកជំនាញ” ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧, ERN 00156972-00156988។

^{១១} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ២។ សូមមើលផងដែរ ដូចខាងលើកថាខណ្ឌ ៧ (រយៈពេលជាងបីឆ្នាំកន្លងមកនេះ មេធាវីការពារក្តីបាន ចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតដ៏ស្មុគស្មាញ ដែលធ្វើឡើងដោយ ស.ច.ស និងបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជា ច្រើននៅចំពោះមុខ អ.ប.ជ និងក្នុងកថាខណ្ឌ ៨ “មិនមានអ្វីគួរឱ្យគ្រប់លំនោះទេថា មេធាវីការពារក្តីបានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និង យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ និងនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងៗទៀត មុនសវនាការ”។

អំពីសម្បទា នោះចំនុចសំខាន់នៃការវាយតម្លៃឱ្យបានត្រឹមត្រូវ គឺសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់លោក នួន ជា ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធី។ ការណ៍ដែលថា មេធាវីការពារក្តីបានជ្រើសរើសយក វិធីសាស្ត្ររឹងមាំ និងទូលំទូលាយ ដើម្បីជាការពារដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់លោក នួន ជា^{១២} គឺមិនមែនជាការរៀបចំ (ឬជាការបង្ហាញពិសេសណាមួយ) ទៅលើបញ្ហាសម្បទារបស់ លោក នួន ជា ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការនោះទេ។ ទោះបីជាមេធាវីការពារក្តីបានដាក់ឯកសារ ចំនួន ១៥០.០០០ ច្បាប់ (ជំនួសឱ្យឯកសារតែ ១៥០ ច្បាប់^{១៣}) នៅក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបសួរ ក៏ដោយ ក៏សមត្ថភាពរបស់លោក នួន ជា នៅតែមិនច្បាស់លាស់ដដែល រហូតមកទល់នឹង ពេលនេះ។

ឃ. មេធាវីការពារក្តីបានបំពេញទោតាមបទដ្ឋានសម្រប

- ៥. សំខាន់បំផុតនោះ គឺចម្លើយតបបានធ្វើការចោទសួរ ច្រើនជាងការឆ្លើយទៅវិញ។ សរុបមក នៅពេលលើកឡើងពីករណី *Strugar*^{១៤} ក.ស.ព ខកខានមិនបានលើកឡើងពីជំហរបស់មេធាវី ការពារក្តីដែលថា ការវាយតម្លៃអំពីការមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងរឿងក្តីចំពោះមុខនេះ ត្រូវតែ ពិចារណាទៅលើស្ថានភាពកាយសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទ នាពេលនេះ និងភាពស្មុគស្មាញនៃ ដំណើរការនីតិវិធីចំពោះមុខនេះ^{១៥} ។ កាន់តែច្បាស់លាស់ជាងនេះទៅទៀតនោះ ចម្លើយតបនេះមិន មានលក្ខណៈគួរឱ្យជឿជាក់បានទៅលើចំនុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖
- ក. ដោយការសំអាងទៅលើករណី *Strugar* ក.ស.ព កត់សម្គាល់ថា៖ “បន្ទុកក្នុងការបង្ហាញឱ្យ

^{១២} សូមមើលចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៨ (ដែល ក.ស.ព រៀបរាប់ពីការដាក់ឯកសារដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ដោយមេធាវីការពារក្តីក្នុង នាមឱ្យលោក នួន ជា)។

^{១៣} ដូចខាងលើ។

^{១៤} សំណុំរឿង IT-01-42-T, ករណី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង *Strugar* “សេចក្តីសម្រេចអំពីសារណារបស់មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យ បញ្ចប់ដំណើរការនីតិវិធី ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៤ (សេចក្តីសម្រេចលើរឿងក្តី *Strugar*) ។

^{១៥} សូមមើលសំណើសុំ កថាខណ្ឌ ២៥ ដល់ ២៩។

ឃើញថា ជនជាប់ចោទ មិនមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការ គឺបិតនៅលើ មេធាវីការពារក្តីឯណោះទេ ហើយបទដ្ឋាននៃសក្ខីកម្មគឺជាតុល្យភាពនៃភរនិយភាពនានា^{១៦} ។ ប៉ុន្តែ ដូចបានលើកឡើងក្នុងសំណើសុំរួចមកហើយ^{១៧} មេធាវីការពារក្តីមិនមែនលើកឡើង (ត្រង់ចំណុចនេះ) ថា លោក នួន ជា មិនមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការ នោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ មេធាវីការពារក្តីគ្រាន់តែស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះ ធ្វើការចាត់តាំងអ្នក ជំនាញដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់មួយរូបដើម្បីវាយតម្លៃអំពីបញ្ហានេះ ។ ហេតុដូច្នេះ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយដែលមានកម្រិតទាបជាងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដែលត្រូវបានកំណត់យ៉ាង ច្បាស់នៅក្នុងករណី *Strugar* គឺជាការសមស្រប^{១៨} ។

ខ. ផ្ទុយពីការលើកឡើងរបស់ ក.ស.ព^{១៩} មិនមានវិធានណាមួយប្រឆាំងនឹងការត្រួតពិនិត្យជា អត្តនោម័តរបស់ជនជាប់ចោទ ដើម្បីសម្រេចថាតើត្រូវចាត់ទាំងអ្នកជំនាញ ឬអត់នោះទេ ហើយក្នុងន័យនេះ ក៏មិនមានសេចក្តីសង្កេតណាមួយរបស់មេធាវីការពារក្តីមិនមានតម្លៃ ភរនិយហេតុនោះដែរ ។ អង្គជំនុំជម្រះអាច និងគួរតែពិចារណាទៅលើចំណុចទាំងនេះ (និង ដោះស្រាយសំណើសុំទាំងនោះឱ្យបានសមស្រប) រួមជាមួយនឹងកត្តាជាសក្យានុម័តដែលបាន លើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំ^{២០} ។

^{១៦} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៣៨ លេខយោងជើងទំព័រ ៣ (មានគូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។

^{១៧} សូមមើលសំណើសុំ កថាខណ្ឌ ២២។

^{១៨} ដូចខាងលើ។

^{១៩} សូមមើល ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៤ (មេធាវីការពារក្តីសំអាងតែទៅលើការត្រួតពិនិត្យជាអត្តនោម័តរបស់ជនជាប់ចោទ ពាក់ព័ន្ធ នឹងស្ថានភាពរបស់ខ្លួន និងសំអាងតែទៅលើទទ្ទឹករណី និងសេចក្តីសង្កេតរបស់មេធាវីការពារក្តីគាត់តែប៉ុណ្ណោះ)។

^{២០} សំណើ ខណៈដែលមេធាវីការពារក្តីអាចមិនធ្លាប់ (បានផ្តល់យោបល់មកតុលាការថា ពួកគេមិនអាចទទួលបាននូវការយល់ ព្រមរបស់គាត់ដែលគេបានដឹង ចំពោះសកម្មភាពណាមួយនោះ) តាមពិតទៅមេធាវីការពារក្តីបានជម្រាបជូនអង្គជំនុំជម្រះនេះ ថា “លោក នួន ជា អាចមិនមានលទ្ធភាពចូលរួមឱ្យបានពេញលេញ និងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីទាំងនេះ បានទេ”។ ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ១០។

គ. របាយការណ៍ពិនិត្យសុខភាពមុនរបស់លោក នួន ជា ធ្វើឡើងដោយគ្រូពេទ្យតែឯង ដោយមិនមានអ្នកជំនាញជាចាំបាច់ដើម្បីវាយតម្លៃអំពីសម្បទាចូលរួមក្នុងសវនាការនោះទេ ហើយទស្សនៈនេះត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការលើកឡើងរបស់ ក.ស.ព ថា របាយការណ៍ទាំងនេះ^{២១} ផ្តល់ការគាំទ្រដល់ជំហររបស់ខ្លួនដែលថា “មិនមានហេតុផលគ្រប់គ្រាន់” ដែលធ្វើឱ្យមានការសង្ស័យទៅលើសមត្ថភាពរបស់ជនជាប់ចោទដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការ គឺជាការយល់ខុសហើយ^{២២} ។

ឃ. ខណៈដែលការចងចាំរបស់លោក នួន ជា អាច “មានលក្ខណៈសមស្របទៅតាមវ័យ និងស្ថានភាពរបស់គាត់បំផុតនោះ^{២៣}” ឬ “ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពធម្មតាស្របតាមវ័យរបស់គាត់^{២៤}” នោះរបាយការណ៍ពិនិត្យសុខភាពទាំងនេះចោទជាសំណួរទៅលើអាយុ និងស្ថានភាពក្នុងកម្រិតមួយដែលអាចទទួលយកបាន នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីដែលមានលក្ខណៈសុក្រស្មាញអូសបន្លាយពេលវេលា និងដែលត្រូវចំណាយទាំងកម្លាំងកាយ/កម្លាំងចិត្ត។ លើសពីនេះទៅទៀត សន្មតថា ការវាយតម្លៃទាំងនេះមិនមានសុពលភាព និង/ឬមិនពាក់ព័ន្ធតាំងពីលើកដំបូង គឺរយៈពេលជាច្រើនខែក្រោយពីរបាយការណ៍ទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងជាលើកដំបូង^{២៥}

^{២១} សូមមើល ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៥(ក) ដល់ (ង)។

^{២២} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៥។

^{២៣} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៥(ក) (ចង្អុលបង្ហាញពីឯកសារលេខ D24/II, របាយការណ៍ពិនិត្យសុខភាព ចុះថ្ងៃទី ១៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៧ របស់វេជ្ជបណ្ឌិត Nopparat Panthongwiriyaikul, ERN 00148831-00148833) ។ សំគាល់៖ មេធាវីការពារក្តីមិនយល់ស្របទៅនឹងចំហរនេះទេ។

^{២៤} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៥(ខ) (ចង្អុលបង្ហាញពីឯកសារលេខ D24/IV, របាយការណ៍ពិនិត្យសុខភាព ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៧ របស់វេជ្ជបណ្ឌិត លីវ ឈិញ ERN 00149992)។ សំគាល់៖ មេធាវីការពារក្តីមិនយល់ស្របទៅនឹងចំហរនេះទេ។

^{២៥} សំគាល់៖ ដូចបានលើកឡើងមកហើយ អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំនេះបានលើកឡើងថា គួរធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញសារជាថ្មីនៅដំណាក់កាលសវនាការ។ សូមមើល សំណើសុំ កថាខណ្ឌ ៥ (បង្អុលបង្ហាញឯកសារលេខ B-35/7 (របាយការណ៍ភោស្សវិថីយ៍ផ្នែកចិត្តសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងលោក នួន ជា “របាយការណ៍ជំនាញ” ចុះថ្ងៃទី ២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩ ERN 00407300-00407305)។

តើរបាយការណ៍ទាំងនេះបន្តមានរហូតដល់សព្វថ្ងៃធ្វើអ្វីដែរនោះ។ ការពិនិត្យសុខភាព
ប្រចាំសប្តាហ៍ និងរបាយការណ៍នានា^{២៦} ត្រូវបានកម្រិតតែចំពោះសុខភាពផ្លូវកាយ និងមិន
មានប្រយោជន៍នៅក្នុងបញ្ហានេះទេ ហើយការពិនិត្យឡើងវិញទៅលើប្រវត្តិសាស្ត្រតាមរយៈរបស់
លោក នួន ជា ដែលធ្វើឡើងដោយវេជ្ជបណ្ឌិត Philip Brinded និងវេជ្ជបណ្ឌិត កា
ស៊ីនបូណាត^{២៧} ក៏មិនមានប្រយោជន៍អ្វីនោះដែរ។ ការណ៍ដែលសាមញ្ញនៅតែបន្តមាននៅ
ឡើយនោះ គឺការវាយតម្លៃដោយការធ្វើកោសល្យវិច័យអំពីសម្បទា ដោយអ្នកជំនាញដែល
មានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ មិនទាន់បានធ្វើនៅឡើយទេ រហូតមកទល់នឹងថ្ងៃនេះ។

ង) ប្រហែលជា “ច្បាស់ហើយ” ថា ក្នុងកំណត់ហេតុសួរចម្លើយរបស់ជនជាប់ចោទនៅដំណាក់
កាលបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូងរបស់គាត់ និងនៅក្នុងសវនាការសួរដេញដោល គឺមានរយៈពេល
“យ៉ាងយូរ”^{២៨}។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទាំងការចូលរួមរបស់លោក នួន ជា នៅក្នុង
សវនាការយ៉ាងខ្លីចំនួនពីរលើក នៅក្នុងខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧ និងទាំងការបន្តរក្សាសិទ្ធិ
នៅស្ងៀមមិនឆ្លើយតបរបស់គាត់នៅចំពោះមុខ ស.ច.ស^{២៩} មិនបានបង្ហាញថា គាត់មានការ
យល់ដឹង និងមានលទ្ធភាពចូលរួមនៅក្នុងសវនាការដ៏ស្មុគស្មាញ នៅចំពោះអង្គជំនុំជម្រះ
សាលាដំបូងនោះទេ។

៦. សរុបមក វាផ្ទុយទៅនឹងការអះអាងរបស់ ក.ស.ព។ តាមពិតទៅ មេធាវីការពារក្តីបានបំពេញ

^{២៦} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៦។

^{២៧} សូមមើល ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៥(ច) (សំអាងទៅលើ ឯកសារលេខ B-35/7, របាយការណ៍ជំនាញ “ការចុះអន់ថយផ្នែក
ទទួលបានយល់ដឹងតាមវិញ្ញាណ ដូចជា ការលំបាកដោយសារមកពីការចងចាំបានក្នុងរយៈពេលខ្លី ត្រូវបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា
ស្របទៅតាមលំដាប់ដោយរយៈពេលវែងរបស់គាត់ហើយ”។ (គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។ សម្គាល់៖ វេជ្ជបណ្ឌិតទាំងនេះមិនធ្លាប់
បានធ្វើការវាយតម្លៃផ្នែកផ្លូវកាយជាក់ស្តែងរបស់លោក នួន ជា ម្តងណាទេ។

^{២៨} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៩។

^{២៩} សូមមើល ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៩ (លើកឡើងពីការបង្ហាញខ្លួនរបស់លោក នួន ជា នៅចំពោះមុខ ស.ច.ស នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ
ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩)។

“លក្ខខណ្ឌតម្រូវតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ការចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទា ដើម្បីពិនិត្យទៅលើជនជាប់ចោទ”^{៣០} ។

ខ. មេធាវីការពារក្តីមានលក្ខខណ្ឌបម្រុងទាក់ទងទៅនឹងអ្នកជំនាញ

- ៧. ក.ស.ព បានលើកឡើងថា ខ្លួន “ខ្លួននឹងមិនជំទាស់លើការចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រពីររូប ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែល ស.ច.ស បានចាត់តាំងពីមុខរួចមកហើយនោះទេ គឺ (វេជ្ជបណ្ឌិត Philip Brinded និងវេជ្ជបណ្ឌិត កា ស៊ុនបូណាត សម្រាប់ពិនិត្យទៅលើជនជាប់ចោទ ដើម្បីវាយតម្លៃអំពីសម្បទាចូលរួមក្នុងសវនាការ ស្របតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចលើរឿងក្តី *Strugar*^{៣១} ។ ប៉ុន្តែ មេធាវីការពារក្តីជំទាស់ចំពោះការចាត់តាំងនេះ ដោយសំអាងទៅលើមូលហេតុដូចមានខាងក្រោមនេះ ។
- ៨. ការព្រួយបារម្ភជាចម្បងរបស់មេធាវីការពារក្តី គឺអំពីលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំនេះ។ ដោយសារតែលក្ខណៈសុគតស្មាញនៃការវាយតម្លៃដែលបានស្នើសុំ នោះមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកការចាត់តាំងអ្នកជំនាញអាជីពផ្នែកកោសល្យវិច័យ ដែលមានបទពិសោធដាក់ស្តែងដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើសម្បទារបស់មនុស្សដែលមានវ័យចាស់ជរា និងមិនមាំមួន ដែលកំពុងប្រឈមមុខនឹង (ប្រហែលជាច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិទាក់ទងទៅនឹង) ដំណើរការនីតិវិធីដែលមានលក្ខណៈសុគតស្មាញ។ ក្នុងន័យនេះ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការជំទាស់តវ៉ាបន្ថែមទៀតរបស់មេធាវីការពារក្តី (ពឹកថាខណ្ឌ ៩ ដល់ ១១ *ខាងក្រោម*) មិនមានលក្ខណៈគួរឱ្យជឿជាក់បាន នោះមេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យបង្ហាញជីវប្រវត្តិការងារផ្លូវការ (ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ) របស់វេជ្ជបណ្ឌិតដែលបានស្នើសុំ ក៏ដូចជាស្នើសុំឱ្យផ្តល់ឱកាសដើម្បីដាក់សារណាបន្ថែមទៀត ទាក់ទងនឹងការចងក្រងឯកសារបែបនេះ។ ក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះគិតឃើញថា មានអ្នកជំនាញដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ នោះមេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានដូចគ្នានេះ (និងស្នើសុំឱ្យផ្តល់ពេលវេលាដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតប) ទាក់ទងនឹងបុគ្គលទាំង

^{៣០} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ១១។

^{៣១} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ១១។

នោះ។

៥. ចំពោះបញ្ហាវិជ្ជាជីវៈវិញ តាមការពិនិត្យទៅលើសំណុំរឿង *វាហាក់ដូចជា* មន្ត្រីរបស់មន្ទីរពេទ្យ កាល់ម៉ែត (ប្រហែលជាវេជ្ជបណ្ឌិត កា ស៊ុនបូណាត) *បដិសេធមិនព្រមផ្តល់ព័ត៌មានរបស់ អ.វ.ត.ក*^{៣២} ទាក់ទងនឹងការរៀបចំរបាយការណ៍ជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្ររបស់អ្នកស្រី អៀង ធីរិទ្ធ។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១០ ក.ស.ច.ស ក៏ដូចជាការិយាល័យរដ្ឋបាលរបស់ អ.វ.ត.ក បានស្នើសុំឱ្យធ្វើការ បង្ហាញឯកសារបែបនេះ ប៉ុន្តែ មកទល់នឹងថ្ងៃនេះ មេធាវីការពារក្តីរបស់អ្នកស្រី អៀង ធីរិទ្ធ ពិតជា មិនទាន់ទទួលបានព័ត៌មាននេះនៅឡើយទេ។ ដើម្បីវាយតម្លៃអំពីលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត កា ស៊ុនបូណាត មេធាវីការពារក្តីទទួលបានសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណាទៅលើបញ្ហានេះ។ មិនចាំបាច់រៀបរាប់ទេថា អ្នកជំនាញផ្នែកសម្បទាណាម្នាក់ ដែលត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យចូលរួមក្នុង ដំណើរការនីតិវិធី ត្រូវតែមានឆន្ទៈ និងសហការជាមួយចៅក្រម និងភាគីទាំងអស់ ទៅលើបញ្ហា ដ៏សំខាន់នេះ។

១០. ខណៈដែល ក.ស.ព បានលើកឡើងថា ភាពស៊ីសង្វាក់គ្នានៅក្នុងការអនុវត្តបទដ្ឋានស្តីពីសម្បទា សមស្របអាចមានសារៈសំខាន់^{៣៣} នោះពិតជាមិនមានហេតុផលឱ្យជឿបានថា បុគ្គលណាម្នាក់ ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិ (ដែលបានទទួលការណែនាំយ៉ាងត្រឹមត្រូវពីអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង) អាចមិនមានលទ្ធភាពអនុវត្តតេស្តដ៏ត្រឹមត្រូវនេះ (correct test) ឱ្យស៊ីសង្វាក់គ្នាបាននោះទេ។ លើសពីនេះទៅទៀត មេធាវីការពារក្តីបានជំទាស់តវ៉ាកាលពីមុនរួចមកហើយថា អ្នកជំនាញដែល បានស្នើសុំនេះមិនបានទទួលការណែនាំឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ពី ស.ច.ស ទេ ហេតុដូច្នេះ ទើបពួកគាត់

^{៣២} *សូមមើល* ឯកសារលេខ B-37/9/19.1 (កំណត់សម្គាល់៖ កម្មវត្ថុស្តីពីសំណើសុំជំនួយដើម្បីទទួលបានការបង្ហាញឯកសារ" ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១០, ERN 00539796-00539798។

^{៣៣} *សូមមើល* ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ១១ (ដោយហេតុថា អ្នកជំនាញជាក់លាក់ទាំងនេះបានជ្រាបពីរបាយការណ៍ពិនិត្យសុខភាព និងស្ថានភាពពីមុនរបស់ជនជាប់ចោទ ហើយពួកគាត់ក៏បានធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើ អៀង ធីរិទ្ធ និង អៀង សារី រួចមកហើយ នោះការតែងតាំងពួកគាត់ឱ្យបញ្ចប់ការវាយតម្លៃទៅលើជនជាប់ចោទ អាចមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងទំនងជាផ្តល់លទ្ធផលក្នុង ស្តង់ដារស៊ីសង្វាក់គ្នា ក្នុងចំណោមរបាយការណ៍វាយតម្លៃអំពីសមត្ថភាពនានារបស់ជនជាប់ចោទ)។

អនុវត្តស្តង់ដារដែលមានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់ ដោយខ្លួនឯង^{៣៤}។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតដែលមិនគួរឱ្យសង្ស័យនោះគឺ បញ្ហាសមត្ថភាព (ដូចបានលើកឡើងក្នុងកថាខណ្ឌ ៨ ខាងលើ) និងប្រសិទ្ធភាព។ ចំពោះបញ្ហាប្រសិទ្ធភាពវិញ មេធាវីការពារក្តីបានរកឃើញកត្តាចំនួនបី ដែលអាចនាំឱ្យលោក នួន ជា ស្នាក់ស្នើរចូលរួមមិនបានពេញលេញដែលមេធាវីនឹងផ្តល់យោបល់ដល់គាត់ឱ្យសហការឱ្យបានពេញលេញ អាស្រ័យទៅលើការការពារឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ចំពោះសិទ្ធិមិនផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯងរបស់គាត់^{៣៥} នៅក្នុងការពិនិត្យសម្បទាណាមួយដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំនេះ៖

- ក. ការជាប់ទាក់ទងថ្មីរបស់អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំ ជាមួយ ស.ច.ស៖ មេធាវីការពារក្តីបានចោទជាសំណួរកាលពីមុនរួចមកហើយ អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ ស.ច.ស ដើម្បីគោរពសិទ្ធិរបស់លោក នួន ជា ទាំងនៅក្នុងបញ្ហាទូទៅផង^{៣៦} និងនៅក្នុងការជាប់ទាក់ទងជាក់លាក់ទៅនឹងបញ្ហាសម្បទាផង^{៣៧}។
- ខ. ឥរិយាបថថ្មីរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត កា ស៊ុនបូណាត ចំពោះការទទួលខុសត្រូវរបស់គាត់ ទាក់ទងទៅនឹងតុលាការ និងភាគីទាំងអស់ ដូចបានពិភាក្សាខាងលើរួចមកហើយ^{៣៨} និងការជាប់ទាក់ទងថ្មីរបស់គាត់ជាមួយមន្ទីរពេទ្យកាលម៉ែត ដែលជាស្ថាប័នមួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (ដែលមេធាវីការពារក្តីបានប្តឹងតវ៉ាជាហួរហែរអំពីការជ្រៀតជ្រែក

^{៣៤} សូមមើល សំណើសុំ លេខយោងជើងទំព័រ ៨០។

^{៣៥} សូមមើល សំណើសុំ កថាខណ្ឌ ៣០ ដល់ ៣២។

^{៣៦} សូមមើល “អញ្ញត្រកម្មទាក់ទងនឹងបញ្ហាតម្រូវឱ្យលប់ចោលការចោទប្រកាន់, ការមិនមានការស៊ើបអង្កេតឱ្យបានត្រឹមត្រូវ” ចុះថ្ងៃទី ១៤ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ (ការជំទាស់ចំពោះសវនាការប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ) កថាខណ្ឌ ១៣ ដល់ ១៧។ សម្គាល់៖ ឯកសារនេះមិនបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងនៅឡើយទេ។

^{៣៧} សូមមើល សំណើសុំ កថាខណ្ឌ ៥។

^{៣៨} សូមមើល កថាខណ្ឌ ៩។

ចូលក្នុងកិច្ចការតុលាការ)^{៣៩} និង

គ. ការជាប់ទាក់ទង^{៤០}របស់អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំ ជាមួយបុគ្គលបីនាក់ ដែលមានជំហរ ផ្ទុយពីជនជាប់ចោទ៖ គឺអ្នកជំនាញទាំងពីររូបបានរៀបចំរបាយការណ៍អំពី អៀង សារី និង អៀង ធីរិទ្ធ^{៤០} ហើយវេជ្ជបណ្ឌិត កា ស៊ុនបូណាត បានរៀបចំរបាយការណ៍អំពី កាំង ហ្គេកអ៊ាវ (ហៅ ឌុច)^{៤១} ។

១១. តាមនិយមន័យ អ្នកជំនាញដែលចូលខ្លួនមកចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវតែឯករាជ្យ និងមិនលម្អៀង នៅក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ដែលត្រូវបានចាត់តាំងដោយតុលាការ។ លើសពី នេះទៅទៀត ពួកគាត់ត្រូវបំពេញការងាររបស់ខ្លួនដោយស្មារតីសុចរិត និងប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ។ ដោយយោងទៅលើកត្តាមួយចំនួន ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងកថាខណ្ឌមុនៗ លោក នួន ជា អាច យល់ឃើញថា អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំនោះខ្វះខាតគុណវុឌ្ឍិសំខាន់ៗទាំងនេះ ហើយហេតុដូច្នោះ ក៏មិនបានទទួលអ្នកជំនាញទាំងនោះឱ្យបានពេញលេញ ទៅតាមជំនឿទុកចិត្ត និងកិច្ចសហការ ចាំបាច់សម្រាប់ការវាយតម្លៃឱ្យបានត្រឹមត្រូវអំពីសម្បទា។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

១២. យោងទៅលើសំណងហេតុដូចបានលើកឡើងនៅក្នុងការឆ្លើយតបនេះ ក៏ដូចជាសំណងហេតុទាំង ឡាយដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំ មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំថា (i) គ្មានអ្វីគួរឱ្យអួលទេថា មិនមាន “មូលហេតុគ្រប់គ្រាន់” ដើម្បីសាកសួរពីសមត្ថភាពរបស់ជនជាប់ចោទ ក្នុងការចូលរួម

^{៣៩} សូមមើល ការជំទាស់តវ៉ាអំពីការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ សំណើសុំ កថាខណ្ឌ ៣ ដល់ ១២។

^{៤០} សូមមើល ឯកសារលេខ B-37/9/8 “របាយការណ៍កោសល្យវិច័យផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ” ចុះថ្ងៃទី ២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩, ERN 00407278-00407286។

^{៤១} សូមមើល សូមមើល ឯកសារលេខ D-288/6.155 “ដីកាកោះអ្នកជំនាញ កា ស៊ុនបូណាត” ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៩, ERN 00367759-00367760 ។

យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះ^{៤២} ដោយមានជំនួយពីមេធាវីការពារក្តី
របស់ខ្លួនផង និង (ii) ដោយមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយមេធាវីការពារក្តី អង្គជំនុំជម្រះសាលា
ដំបូងគួរចាត់តាំងអ្នកជំនាញមួយរូប ឬច្រើនរូបឱ្យបានសមស្រប ដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើសមត្ថភាព
បែបនេះឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងប្រកបដោយមានប្រសិទ្ធភាព។

សហមេធាវីការពាររបស់លោក **នួន ជាំ**

លោក **នួន ឃុនឈី**

លោក Michiel PESTMAN

លោក Victor KOPPE

^{៤២} ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ ៣។